

Qui ha esculpit “Es Camell”?

Poc abans d’arribar a un rotlle de sitja, just a la dreta un petit cartell ens indica “Es Camell”, singular formació rocosa que trobarem a uns dos minuts del punt on ens trobam.

Aquest camell de roca, o dromedari, o tortuga -tot depèn de la imaginació de cadascun-, no ha estat modelat per cap escultor. Ha estat l’aigua, la que s’ha encarregat d’erosionar la roca. L’explicació és la següent: el diòxid de carboni present a l’atmosfera es combina amb l’aigua per formar àcid carbònic. Aquest, en caure sobre les roques carbonatades, transforma els carbonats en bicarbonats, que són més solubles i, per tant, transportables. Cada vegada que plou l’aigua dissol part de la Serra en un procés lent però sense pauses.

A pocs metres des Camell hi ha un mirador sobre les muntanyes de Lluc, que també val la pena de visitar per contemplar la vall de Josafat, des de Son Amer fins a ca s’Amitger.

Es Camell (Vicenç Sastre)

Des Camell a la cometa des Morts

Tornam enrere fins al punt on ens havíem desviat per seguir el nostre camí i tot d’una veureu un rotlle de sitja de carboner. És testimoni de l’antic aprofitament tradicional del bosc. Durant molts d’anys, les sitges foren utilitzades per obtenir carbó a partir de la fusta de l’alzina.

A uns cinc minuts de dit rotlle arribarem a una bifurcació: el camí de l’esquerra ens conduiria a es Pixarells, mentre que el de la dreta, que serà el que seguirem, ens conduirà fins a la cometa des Morts. Passarem per sota d’un “empelt de bruixa” o “escopinada de gegant”. És el nom popular que rep una malformació del pi (*Pinus halepensis*) induïda per paràsits, generalment fongs. Les fulles es troben molt apinyades i prenen en conjunt una forma esfèrica que serveix com a niu per espècies com el mussol banyut (*Asio otus*).

Escanyacabres o olivella (Sebastià Torrens)

Empelt de bruixa (Gràcia Salas)

Xiprell (Sebastià Torrens)

El camí baixa lleugerament per replanar-se en arribar a una zona oberta: és la dolina de la cometa des Morts, topònim que rep la cova situada a la seva part més baixa. El nom prové de les restes d’enterraments de l’època talaiòtica que es varen descobrir al seu interior. Les dolines són depressions en forma d’embut ovalar o circular típiques de les àrees càrstiques i produïdes per la dissolució superficial de les roques. A Mallorca reben el nom de clot.

Fa anys aquesta dolina fou aprofitada pel conreu d’oliverar. Avui en dia, el seu abandonament ha donat pas al desenvolupament del pinar (*Pinus halepensis*), més obert i assolellat que l’alzinar, que permet el creixement d’exemplars d’olivella o escanyacabres (*Cneorum tricocon*), xiprells (*Erica multiflora*), llentiscles (*Pistacia lentiscus*), de l’omnipresent estepa llimonenca (*Cistus monspeliensis*) entremig de gran quantitat de càrritx (*Ampelodesmos mauritanica*). Aquestes plantes ofereixen als aucells un proveïment abundós de fruits.

Cova de la cometa des Morts

A la cometa des Morts hi ha una cova on s’hi trobaren restes prehistòriques d’enterrament de gran importància. Per trobar-la, cal estar atents a les fites de pedra que en un moment determinat es desvien cap a l’esquerra, per entrar en un tiranyet que s’endinsa dins l’alzinar, i que ens condueixen fins a l’entrada de la cova.

Aquesta cova era coneguda des del segle XVIII i fou excavada en 1945 i 1948 pel pare Cristòfol Veny. En ella s’hi trobaren dues fases d’enterrament. La primera es va localitzar a la cambra final, i corresponia a l’edat del bronze. La segona, restes d’inhumacions en calç, es varen localitzar a la part central de la cova i corresponien a l’edat del ferro. Actualment les restes que es varen descobrir estan exposades al Museu del Santuari de Lluc i al Museu de Mallorca.

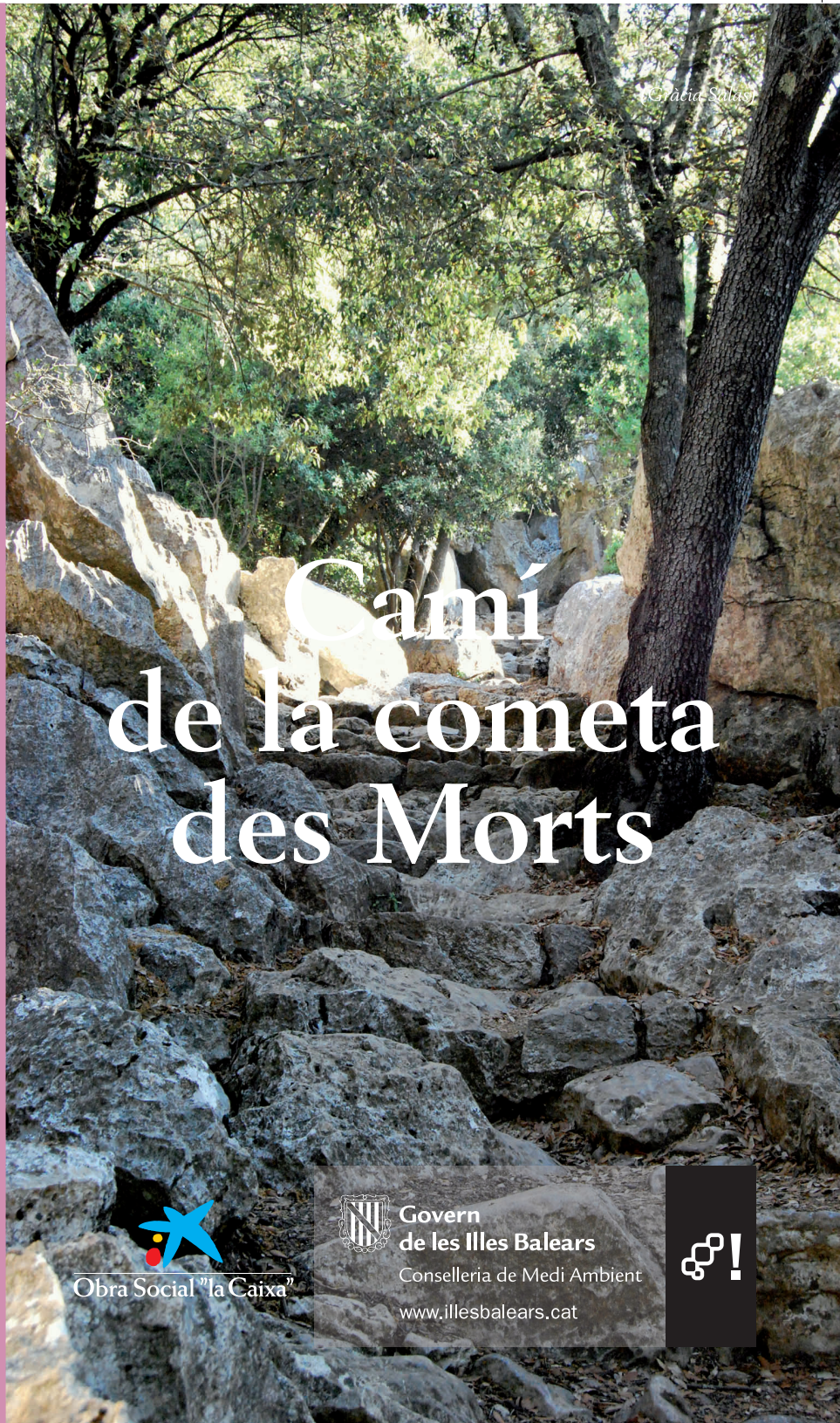
Per continuar el nostre itinerari, tornarem al camí que hem deixat momentàniament. El camí fa alguns revolts per arribar a la carretera. Seguim cap a la dreta i una cinquantena de metres més endavant veurem un camí ample que baixa per l’antic camí vell de Pollença a Lluc. Seguirem aquest camí, el qual ens conduirà de retorn fins al camp de futbol on es tanca el recorregut d’aquest itinerari.

Entrada de la cova de la cometa des Morts (Gràcia Salas)

Textos i fotografies: Conselleria de Medi Ambient

Cova de la cometa des Morts

Obra Social "la Caixa"

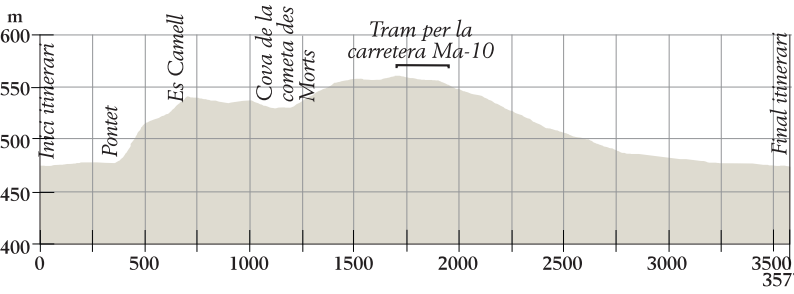
Govern de les Illes Balears
Conselleria de Medi Ambient
www.illesbalears.cat

Lluc convida qualsevol persona a caminar pels seus voltants. Un dels principals atractius és contemplar les formes suggeridores adoptades per les roques calcàries modelades amb el pas del temps.

Amb aquest itinerari podrem conèixer l'espectacular món de l'erosió càrstica. Alguns exemples en són es Camell i la cova de la cometa des Morts.

Dificultat: baixa. Distància a recórrer: 3.577 metres (anada i tornada). Durada: poc més d'una hora sense comptar les aturades. Si ens entretenim al Camell o a la Cova, fàcilment arribarem a les dues hores. Si anam seguint les fites de pedra, el camí no té perdua. Cal anar amb molta precaució per baixar a la Cova. Es necessari dur una llanterna.

Entrada a la Cova (Gràcia Salas)

Lluc, de *Lucus*, Bosc Sagrat

Començam el nostre itinerari al monestir de Lluc, centre espiritual de l'illa de Mallorca. Es localitza al terme d'Escorca, al cor del Paratge natural de la Serra de Tramuntana, a una altura de 470 m i protegit per les principals elevacions de la muntanya mallorquina: el puig major de Massanella (1.367 m), el puig Tomir (1.102 m) i el puig Roig (1.002 m), entre d'altres.

Lluc és el punt de partida de nombrosos itineraris i rutes excursionistes. Aquesta vall, atapeïda per un frondós alzinar, és un indret gairebé màgic. Etimològicament el topònim de Lluc prové del llatí *lucus*, “bosc sagrat”. Aquest significat ens suggereix un culte primitiu a qualche deïtat pagana per part dels primers pobladors de Lluc, dels quals en romanen, entorn del santuari, abundants deixalles i despulles prehistòriques entre les quals destaquen les localitzades a la cometa des Morts.

Lluc (Vicenç Sastre)

De camí cap al carst

Ens dirigim al camp de futbol i abans de passar un pontet de fusta que travessa el torrent de Lluc val la pena aturar-se a contemplar el puig de ses Monges, al·ludint a les formes càrstiques que sobresurten del bosc.

El camí ens conduirà en ascens per dins d'un laberint rocós envoltat per un bosc ombrívol de frondoses alzines (*Quercus ilex*). Dins aquest alzinar no hi pot faltar en primavera la flor blanca amb pètals entorcillats del pa porcí (*Cyclamen balearicum*). A més podrem admirar alguns aladerns de fulla ampla (*Phyllirea latifolia*).

Aladern de fulla ampla (Gràcia Salas)

De camí cap a la cometa des Morts (Gràcia Salas)

El carst

El terme carst deriva del vocable *karst*, topònim germanitzat que designa una regió de l'actual Eslovènia, el significat del qual fa al·lusió al caràcter rocós d'aquests paratges.

El carst designa el sistema d'erosió que caracteritza les roques carbonatades, fonamentalment calcàries. Les calcàries són unes roques sedimentàries constituïdes de forma majoritària per carbonat de calci; aquests materials litològics, presents arreu de Mallorca, són els que condicionen principalment la configuració morfològica de l'illa. Les roques carbonatades de la Serra són l'escenari d'importants fenòmens de dissolució, per acció de l'aigua de pluja, tant a l'exterior (formes exocàrstiques) com a l'interior, on s'originen nombroses coves i avencs (formes endocàrstiques), com la cova de la cometa des Morts.

Aquestes morfologies de dissolució que prenen formes d'estries, regates i esquerdes eixamplades s'agrupen sota el nom genèric de lapiaz i són coneguts popularment com a rellars o esquetjars.

Rellar (Gràcia Salas)

